

מטעמי תורת זילים

פרשת חקת – טהרת פרה אדומה

כל העוסקים בהכנת אפר פרה אדומה היו נטמאים עם בגדיהם שנאמר "וּכְבַּסְתֶּם בְּגְדֵי הַכֹּהֵן וְרַחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ וְטָמְא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב: וְהִשְׂרֹף אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגְדֵי בַּמַּיִם וְרַחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמְא עַד הָעֶרֶב: וְאַסֹּף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֲפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ בְּמִקְוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדָּה חֲטָאֹת הוּא: וְכַבֵּס הָאֶסָף אֶת אֲפֶר הַפָּרָה אֶת בְּגְדֵי וְטָמְא עַד הָעֶרֶב וְהִיָּתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְר הַגֵּר בְּתוֹכְךָ לְחֻקֵּי עוֹלָם" (במדבר יט, ז - י). **וכן הנוגע "במי הנדה" העשוי מאפר פרה אדומה היה נטמא שנאמר "והנגע במי הנדה יטמא עד הערב"** (במדבר יט, כא) (ראה רמב"ם ספר טהרה הלכות פרה אדומה ה, א - ב).

אך לעומת כן כל אדם שנטמא ב'טומאת מת', היה נטהר על ידי שהזו עליו את 'מי נדה' הללו אשר היו עשויים מאפר הפרה ומים חיים שנאמר "וְכָל אִשָּׁר יָגַע עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה בְּחַלְלֵי חָרֵב אוּ בְמַת אוּ בְעֵצִים אֲדָם אוּ בְקֶבֶר יִטְמָא שְׂבַעֲת יָמִים: וְלָקְחוּ לְטָמְא מֵעֵפֶר שְׂרֵפַת הַחֲטָאֹת וְנָתַן עָלָיו מֵיִם חַיִּים אֶל קָלִי: וְלָקַח אֲזוּב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טְהוֹר וְהִזָּה עַל הָאֵהָל וְעַל כָּל הַכְּלִים וְעַל הַנְּפֹשׁוֹת אִשָּׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנֶּגַע בְּעֵצִים אוּ בְחַלְלֵי אוּ בַמַּת אוּ: וְהִזָּה הַטְּהַר עַל הַטְּמָא בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְחֲטָאוּ בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְכַבֵּס בְּקֶבֶר בְּגְדֵי וְרַחַץ בַּמַּיִם וְטָהַר בְּעָרְב" (במדבר יט, טו - יז).

ויש להתבונן, איך יתכן כי אפר פרה אדומה מטמא את העוסקים ונוגעים בו, אך כנגד מטהר את האדם הטמא שעליו מזים ממנו?

הסוד של פרה אדומה התגלה רק למשה רבינו עליו השלום

יש סוד אחד בפרה אדומה שהוא נעלם מאוד, ולא נגלה אלא למשה רבינו עליו השלום (ורקנאטי על התורה תחילת פרשת חוקת ד"ה זאת חקת), כפי שנרמז לו בפסוקים "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֲלֵהֶם פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה" (במדבר יט, א - ב) שהתיבה "לאמר" היא ראשי תיבות ל'ך אני מגלה רזא' כלומר את הסוד (יפדה את אברהם' לר' אברהם פאלאגי מערכת הפיא' אות יב ד"ה פרה אדומה). וכן נאמרה התיבה "אלקיך" לומר כי למשה אני מגלה את הטעם של פרה, ואילו לאחרים היא תהיה 'חוקה' בלא טעם (במדבר רבה יט, ו). ועוד נרמז בפסוק "וְלָקְחוּ לְטָמְא מֵעֵפֶר שְׂרֵפַת הַחֲטָאֹת וְנָתַן עָלָיו מֵיִם חַיִּים אֶל קָלִי" (במדבר יט, יז), שראשי תיבות "מעפר שרפת החטאות" יוצא 'משה', לרמזו שהקב"ה יגלה לו את טעמי סודה (יקהלת יעקב) מערכת 'פרי' ערך פרה אדומה אות ב) אך לא יגלה זאת לאחרים (יעיני העדה' למחבר 'שבט מוסר' פרשת בשלח דף קא ע"ב ד"ה ויבמדרש וירחוי מילקוט שמעוני). **וכן נרמז בכל פרשת פרה אדומה (כל פרק במדבר יט) שיש בה שלוש מאות ארבעים ושש תיבות כנגד גמטריא 'משה' עם הכולל, ללמד שאליו נגלה הסוד והטעם של פרה אדומה (נין הרקחי' לר' אפרים מראדוויל נכדו של מחבר 'מעשה רקחי' על התורה בחלק ליקוטים ד"ה בפרשת פרה אדומה מצאתי).**

הסוד שקיבל משה רבינו היה בעניין טהרת אפר הפרה, על כך שמי שמזים עליו מי נדה נטהר ואילו הנוגע במי הנדה נטמא (גמי' יומא דף יד ע"א, יתיקוני הזוהרי' תיקון כא דף מח ע"א ד"ה ושלמה, ורקנאטי' תחילת פרשת חוקת דף קפב ע"ב, ראה 'במדבר רבה' יט אות ה), **כי דבר זה הוא מנפלאות ה' יתברך, לעשות דבר והיפוכו (דרשות על התורה' לר' יהושע אבן שועיב תלמיד הרמב"ן דף סח ע"ב טור ב). ונאסר על משה רבינו לגלות את הסוד כי הוא ניתן רק לו לבדו (האלשיך הקדוש' פרשת חוקת יט, א - ב, ד"ה עוד יתכן). וזה הטעם שכל המבין דבר בפרשת פרה הרי שהוא אינו 'הסוד' הנסתר, ויש לו רשות לפרסמו (יסמוכים לעד' למחבר 'שבט מוסר' בהקדמה ד"ה אמנם יעקב אע"ה). וכך הם כל סודות הפרה הנוגעות באדמימותה, בתמימותה, בשריפתה בחוץ, בסוד המים שניתנים באפרה, ובטעם של טהרת הטמאים – שבכל אלו אכן התגלו טעמיהם (ורקנאטי' תחילת פרשת חוקת ד"ה זאת חקת) ואינם הטעם 'הסודי' (עפ"י יסמוכים לעד' בהקדמה ד"ה אמנם יעקב אע"ה).**

משה רבינו עשה פרה אדומה אחת בכוונה לפי אותו הסוד שהתגלה רק לו (כסא רחמים' להחיד"א על אבות דרבי נתן פרק א', 'פני דוד' להחיד"א פרשת חקת ד"ה ובוה אפשר לפרש), **לכן אפר הפרה שלו נשאר קיים לעולם (רש"י גמי' פסחים דף עח ע"א ד"ה מעל חטאות 'פני דוד' להחיד"א פרשת חקת ד"ה ובוה אפשר לפרש) וממנו היו מערבבים קצת עם שאר אפר הפרות האדומות שנעשו בעם ישראל במשך השנים (כסא רחמים' להחיד"א על אבות דרבי נתן פרק א', 'פני דוד' להחיד"א פרשת חקת ד"ה ובוה אפשר לפרש), ועל ידי כן פרתו של משה רבינו היתה מקדשת את כל הפרות האחרות (של"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת חוקת ד"ה ונקדים הקדמה). דבר זה נרמז למשה רבינו במה שנאמר לו "וְיִקְחוּ אֲלֵהֶם פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה" (במדבר יט, ב) "וְיִקְחוּ אֲלֵהֶם" – תמיד, שבכל פרה שיעשו ייקחו מאפר הפרה שלך (פני דוד' להחיד"א פרשת חקת ד"ה ובוה אפשר לפרש).**

שלמה המלך ביקש לדעת את הסוד הזה של הפרה האדומה, אך ה' לא יגלה לו. ועל זה אמר שלמה "כָּל זֶה נִסִּיתִי בְּחֻמָּה אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִפְּנֵי" (קהלת ז, כג) (מדרש תנחומא' פרשת חוקת אות ו, יתיקוני הזוהרי' תיקון כא דף מח ע"א ד"ה ושלמה) ונרמזו בתיבות "וְהִיא רְחוּקָה" שהן גמטריא 'פרה אדומה' (ימגלה עמוקות' מדהרות תניינא פרשת חקת דרוש ב ד"ה טעם הדבר כמו, ניין הרקחי' לר' אפרים מראדוויל נכדו של מחבר 'מעשה רקחי' על התורה בחלק ליקוטים ד"ה בפרשת פרה אדומה מצאתי). **שלמה המלך ידע כי הסוד התגלה בעבר למשה רבינו וביקש להיות כמותו (ראה גמי' ראש השנה דף כא ע"ב), כיון שהיתה לו ידיעה שיש בתוכו ניצוץ ממשה רבינו (פני דוד' להחיד"א פרשת חקת יב ד"ה ויאני בשם גורי האר"י ז"ל) ושהוא בחינתו, כפי שנרמזו בפסוק האחרון בתורה "וְיִלְכַלְכַּל הַיָּד הַחֻקָּה וְיִלְכַלְכַּל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל אִשָּׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל" (דברים לד, יב), כאשר התיבה "עֵשָׂה" בגמטריא יוצא 'שלמה'. וכן נרמז בשם 'משה' שהוא ראשי וסופי התיבות 'משה שלמה'. ועוד שהשם 'שלמה' בעצמו הוא אותיות 'למשה'. **לכן רצה גם שלמה המלך לדעת טעם פרה אדומה כמו משה רבינו (מראית העין' להחיד"א על מסכת הוריות דף ו ד"ה ואם אל סודו תדרוש).****

שלמה המלך מצא רמז לכך שהוא יכול להשיג את הסוד הזה של הפרה האדומה בפסוק "וְלָקְחוּ לְטָמְא מֵעֵפֶר שְׂרֵפַת הַחֲטָאֹת" (במדבר יט, ז), שראשי התיבות "לְטָמְא מֵעֵפֶר שְׂרֵפַת הַחֲטָאֹת" הן אותיות 'שלמה'. וכיון שמצא רמז לשמו אז חשב לטרוח ולהבין את טעם פרה אדומה (פני דוד' להחיד"א פרשת חקת יב ד"ה וילקחו) ולהידמות בזה למשה רבינו (ניין הרקחי' לר' אפרים מראדוויל נכדו של מחבר 'מעשה רקחי' על התורה בחלק ליקוטים ד"ה בפרשת פרה אדומה מצאתי). אך אז יצאה בת קול ואמרה לשלמה המלך "וְכִתּוּב יִשָּׁר דְּבָרֵי אֲמֹת" (קהלת יב, ז) (ראה גמי' ראש השנה דף כא סוף ע"ב) כלומר אמרה לו שהוא הטיב לראות שיש רמז בפסוק אך טעה, כיון שצריך לעשות את ראשי תיבות של הפסוק שר כפי שנאמר בפסוק "לְטָמְא מֵעֵפֶר שְׂרֵפַת הַחֲטָאֹת" שאז זה יוצא התיבה 'למשה' – לרמזו לו שדווקא משה רבינו עצמו ידע את הטעם של פרה אדומה אך לא הוא (פני דוד' להחיד"א פרשת חוקת תחילת אות יב בשם רבני אשכנז). **ואכן לא עלה בידו של שלמה המלך (ניין הרקחי' לר' אפרים מראדוויל נכדו של מחבר 'מעשה רקחי' על התורה בחלק ליקוטים ד"ה בפרשת פרה אדומה מצאתי).**

כל סימני הפרה האדומה העידו על התגברות מדת הדין בה

פרה אדומה היתה כולה 'דינים' (באר מים חיים) פרשת חקת ד"ה והנה הרמו לדברים, 'שמון הטוב וזקן אהרן' בחלק שמן הטוב פרשת חקת על הפסוק 'דבר אל בני ישראל ויקחו) **וכן כל הסימנים שהיו בה העידו על בחינת הדינים** (אור החיים הקדוש' במדבר יט, ב ד"ה פרה אדומה) **והיא היתה שורש לכל הדינים התחתונים** (אור החמה' על זוהר פרשת פקודי דף רלו ע"א ד"ה ת"ח 'במצרים' מהרמ"ק) **שמשים נאחזים כוחות הטומאה** (שמון הטוב וזקן אהרן' בחלק שמן הטוב פרשת חקת על הפסוק 'דבר אל בני ישראל ויקחו'). **לכן היא היתה צריכה להיות ממין 'נקבה' הרומזת למדת הדין** (ספר 'ציוני תחילת פרשת חקת) **וכן בצבע 'אדום' שהוא ממתד הדין** (רמב"ן במדבר יט, ב. ראה 'שער המצות' להאר"י ז"ל תחילת פרשת חקת, וכן 'רקנאטי' פרשת חקת ד"ה ספר הזוהר פרה אדומה) **כי כל דבר 'אדום' מורה על מדת הדין** (בראשית רבה' פרשת תולדות סג, ח), **כמו בבריית מילה שהמוהל מושך את 'הדינים' על ידי מציצת הדם של התינוק במקום שהוא מל ועושה זאת לאחר ששם יין אדום בפיו, כי מצא מין את מינו** (יכנפי יונה' להרמ"ע מפאנו חלק חמישי סוף סימן כח).

לכן הנביא אמר כלפי ה' יתברך **"מדוע אדם ללבושך"** (ישעיה סג, א) כלומר **"מדוע אתה מלובש בדין?"** (יעיני העדה' למחבר 'שבט מוסרי' סוף פרשת נצבים ד"ה הפטרה מדוע אדם) ואמר כך לפי שהוא עתיד אז לנקום בגוים (מלבי"ם ישעיה סג, ב. ראה ישעיה סג, ג-ד). **וכן נאמר על ה' יתברך "דודי צח וְאָדוֹם"** (שיר השירים ה, ז) **"צח" – הוא כנגד מדת הרחמים, "אדום" – הוא כנגד מדת הדין. ללמד שבשתי המדות הללו פועל ה' (יעיני העדה' למחבר 'שבט מוסרי' שיר השירים ד"ה צח). ואצל עשו הרשע נאמר "וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ פְּאֵדָרֶת שֶׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו"** (בראשית כה, כח). **וכן דוד המלך היה "אדמוני" שנאמר "וַיִּשְׁלַח וַיְבַאֲהוּ וְהוּא אֲדָמוֹנִי עִם יָפֶה עֵינָיִם וְטוֹב רֵאשִׁי"** (שמואל א' טז, יב). **מטעם זה שמואל הנביא שבא למשוח את דוד למלך טעה בו וחשב שכיון שהוא 'אדום' הוא יהיה שופך דמים כמו עשו הרשע, עד אשר אמר לו ה' יתברך שכל מה שדוד המלך עתיד לשפוך דמים זה ברשות הסנהדרין, לא כמו עשו הרשע** (בראשית רבה' פרשת תולדות סג, ח).

וזה הטעם שאמר עשו הרשע ליעקב על מאכל העדשים האדומים **"הֲלֹעִיטִי נָא מִן הָאֲדָם הָאֲדוֹם הַזֶּה"** (בראשית כה, ט) **כי עשו היה כולו בחינת 'אדום' (בראשית רבה' עה, ה, 'ילקוט ראובני' פרשת תולדות ד"ה דגל סמא"ל וכל שריו) בכל ענייניו וקנייניו (נזר הקדוש' על בראשית רבה סג, יז ד"ה מיני). שדהו היתה אדומה וכליו היו אדומים ושמו היה "אדום" וגם מאכלו היה "אדום"** (ילקוט ראובני' פרשת תולדות ד"ה דגל סמא"ל וכל שריו). **והוא כמו שר' הס"מ, שהוא גם 'אדמוני' (ספר הליקוטים' למחבר 'סדר הדורות' ערך קרבנות אות מט) כולו אדום ולבושו אדום (שתי ידות' על התורה פרשת תצוה דף סד ע"א ד"ה על כן כל יודעי דת ודין) ודגלו אדום. וכל חייליו הם דמות 'אש אדומה' (ילקוט ראובני' פרשת תולדות ד"ה דגל סמא"ל וכל שריו) **כי מלבושם בגוון אדום (בראשית רבה' עה, ה, 'נזר הקדוש' על בראשית רבה סג, יז ד"ה מיני), ומהותם וכל מיני אצילותם הוא 'אדום' (ילקוט ראובני' פרשת תולדות ד"ה דגל סמא"ל וכל שריו). ומטעם זה 'העדשים האדומים' הם מאכל של אבלים, כי מחמת צבעם הם באים מכוח שר' של עשו שהוא השטן והוא מלאך המוות, וכיון שהמיתה באה משורש העדשים הללו על כן הם נבחרו להיות מאכלו של האֶבֶל המתאבל על המיתה (נזר הקדוש' על בראשית רבה סג, יז ד"ה מיני).****

לכן התורה ציוותה להתרחק מהדם שצבעו אדום והוא כנגד מדת הדין. והזהירה על כך שבע פעמים בתורה כנגד שבע כוחות הסטרא אחרא שיש לקליפת עשו האדמוני (וימהר אברהם' לר' אברהם פאלאני מערכת ד אות שכא). **ומשום כך המקובלים הקפידו שגם מי שלא לובש בגדי לבן בשבת אלא גוונים אחרים, בכל אופן לא ילבש בגדים בגוון אדום שרומז ל'קליפות' (ידעת חכמה' לר' יהודה לייב פוחוביצר שער השבת פרק תשיעי ד"ה 'ועפ"ז ראה' ועיי"ש עוד לגבי השחור). וזה הטעם שגם הפרה שהזו ממנה על הטמאים היתה צריכה להיות 'אדומה', כי הוא סימן לתגבורת הדינים** (אור החיים הקדוש' במדבר יט, ב ד"ה פרה אדומה) **ולתוקף הדין (פרדס רימונים' להרמ"ק שער ערכי הכינויים פרק ט' ד"ה טהרה כלל. ראה ספר 'ציוני תחילת פרשת חקת). וכן גם שערה של הפרה היה צריך להיות אדום, והיה אסור שיהיה בה שתי שערות שחורות. ואפילו קרניה ופרסותיה היו צריכות להיות אדומות – להורות על הדינים שבה. ואם הן לא היו אדומות אז הפרה היתה פסולה (אור החיים הקדוש' במדבר יט, ב ד"ה פרה אדומה). והיה אסור שיהיו בה שתי שערות לבנות, כיון שהן מורים על הרחמים ואילו הפרה היא כולה דין (פרדס רימונים' להרמ"ק שער ערכי הכינויים פרק ט' ד"ה טהרה כלל אמר).**

הפרה היתה צריכה להיות תמימה ללא שום מום ושלא עלה עליה שום עול שנאמר "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עֲלֶיהָ עֹל" (במדבר יט, ב) **משום שאם היה בה מום היא לא היתה בכל כוחה המושפע עליה, וכך הוא גם אם היה עולה עליה עול (מאירת עיניים' פרשת חקת ד"ה הנה לך מה ששמעתי) לפי שהעול ממתק את הדינים, כפי שייסורים של אדם ממתקים ממנו את הדינים (ראה גמ' ברכות דף ה ע"א) שהרי הייסורים בעצמם הם כבר בחינת 'דינים' (אור החיים הקדוש' במדבר יט, ב ד"ה פרה אדומה). ועוד בזה שהפרה היא תמימה ולא מעלים עליה עול חולקים כבוד ל'מדת הדין' (רקנאטי' פרשת חוקת ד"ה ספר הזוהר פרה אדומה) (להרחבה על היסורים של האדם ראה מאמרינו לפרשת תולדות – 'מעלת היסורים').**

ומטעם זה הצטוו משה רבינו למסור את עבודת הפרה לאלעזר שהיה סגן הכהן הגדול ולא לאהרן שהיה הכהן הגדול שנאמר **"וַיִּנְתְּנָם אֵתָה אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָה אֶל מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ וְשָׁחַת אֹתָה לְפָנָיו"** (במדבר יט, א) **והיה זה לפי שכל מעשיה של הפרה רומזים לדין גמור, ואילו הכהן הגדול הוא פנימי מאוד במדת 'החסד'. לכן העבודה ניתנה דווקא לסגן שלו שהוא אמנם מקבל ממדת 'החסד' כמו כל הכהנים אך פחות מהכהן הגדול (אבן יקרה' למחבר 'הלבשו' על רקנאטי פרשת חקת ד"ה ובגין כך התייבס לסיגן). וראה פשט הזוהר בפרשת חקת קפ ע"ב ד"ה תא חזי, וכן בזהר פקודי דף רלו ע"ב ד"ה רוא דמלח). **ודבר זה היה רק בזמן משה רבינו בגלל מעלתו הגדולה של אהרן הכהן. אבל שאר הכהנים הגדולים שהיו במשך הדורות מעלתם היתה פחותה מאהרן הכהן והיה להם גם אחיזה 'בגבורות', לכן הם יכלו להתעסק במשך הדורות בפרה אדומה (מקדש מלך' לר' שלום בוזאגלו על זוהר פרשת חקת דף קפ ע"א ד"ה לאטרדא).****

על ידי שריפת הפרה הס"מ קיבל את חלקו ורוח הטומאה היתה סרה

לאחר שיצאו עם ישראל ממצרים, הם הלכו מרעה אל רעה. במעשה המתאוננים, בבשר התאוה, במרגלים ובמחלוקת קרח. כל זה היה בסיבת יצר הרע שהלך והתגבר בהם עד אשר התפשט בהם 'רוח הטומאה' שהוא היצר הרע הערל והטמא. ורצה ה' יתברך להוציא מקרבם את הבלעל הזה ולטהר את רוחם ולהעביר את רוח הטומאה מן הארץ. **לכן ציווה אותם לקחת פרה אדומה תמימה ולשרוף אותה באש, ועל ידי כן לטהר את ישראל מטומאתם ולבער את רוח הטומאה מן הארץ** (יצרור המור' פרשת פקודי ד"ה זאת חוקת התורה. וראה 'מדרש תנחומא' פרשת חקת אות ח שרמנו לך).

העברת רוח הטומאה היתה על ידי שהוציאו את הפרה האדומה מחוץ למחנה, כפי שהיו משלחים את 'השעיר לעזאזל' אל מחוץ למחנה (רקנאטי' פרשת חוקת ד"ה ספר הזוהר פרה אדומה, רקנאטי' פרשת כי תשא ד"ה ספר הזוהר וכך הווי. ראה תיקוני הזוהר תיקון כא דף מח ע"ב), משום ששם הוא מושב 'החיצונים' (שפתי כהן על התורה' פרשת חוקת ד"ה עוד נאמר למה מטמאה, ועפ"י ספר 'ציוני' פרשת חקת ד"ה ויקחו אלקי פרה). והצטוו אלעזר הכהן לשחוט ולשרוף שם את הפרה לפני הס"מ ולנגד עיניו שנאמר **"וַיִּנְתְּנָם אֵתָה אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָה אֶל מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ וְשָׁחַת אֹתָה לְפָנָיו" (במדבר יט, א) **"לְפָנָיו" – הכוונה לפני הס"מ. וכן****

שנאמר "וְשָׁרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו" (במדבר יט, ה), "לְעֵינָיו" – הכוונה לנגד עיניו של הס"מ (עפ"י גילוי רז"א דף ל' ע"ב טור ב). ואז היתה הפרה הולכת לחלקו של הס"מ (ספר הליקוטים) למחבר 'סדר הדורות' ר' יחיאל היילפרין ערך קורבנות אות מט).

לכן היו שורפים את כל הפרה בשלמותה שנאמר "אֶת עֵרְהָ וְאֶת בְּשָׂרָהּ וְאֶת דָּמָהּ עַל פְּרִשָׁה יִשְׂרָף" (במדבר יט, ה) לפי שכל הפרה היא חלקו של הס"מ (גילוי רז"א דף ל' ע"ב טור ב). וזה הטעם שהותרה שְׂעִרָה אחת בפרה והיא לא פוסלת בזה את הפרה האדומה, לפי שהשערה האחת הזו היא כנגד יום אחד בשנה שבו הס"מ אין לו שלטון אז לקטרג, שהוא יום הכיפורים. ולפי זה מובן מדוע נטמא כל מי שנוגע באותם "מִי הַנִּדְּהָ" המכילים את אפר הפרה האדומה כפי שנאמר "וְהִנָּעַע בְּמִי הַנִּדְּהָ וְטָמְאָ עַד הָעֶרֶב" (במדבר יט, כא) משום שהוא נוגע ב'קרבן' של הס"מ (ספר הליקוטים) למחבר 'סדר הדורות' לר' יחיאל היילפרין ערך קורבנות אות מט).

'החיצונים' היו רואים את שחיטת ושריפת הפרה בחוץ, ונהנים ממנה (ממצודת דוד' להרדב"ז מצוה תלח דוף ד"ה ומפרישין אותו מאשתו), ששריפתה היתה להם כריח ניחוח (ספר 'ציוני' פרשת חקת ד"ה ויקחו אליך פרה אדומה). והיה בזה נתינת חלק 'לרוח הטומאה' בתוך טהרתם של ישראל, ועל ידי כך היא לא קטרגה עליהם (יצרור המור) פרשת חקת ד"ה ובוזרה הוציאוי בשם הזוהר. ונראה שכוונתו מפשט דברי הזוהר בפרשת פקודי דף רלו ע"ב ד"ה אמר רבי שמעון, והיתה מסתלקת אז רוח הטומאה מן הארץ, כפי שהיה על ידי שילוח 'השעיר לעזאזל' ביום הכפורים (ירמב"ן במדבר יט, ב ד"ה וכבר כתבתי, רמב"ן ויקרא טז, ח ד"ה ומפני זה אמרו רבותינו. אמנם ראה דעות נוספות על מעשה שריפת הפרה בפרס רימונים להרמ"ק שער ערכי הכינויים פרק ט ד"ה טהרה כלל אמר, 'מגיד מישרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת חקת ד"ה ורז"א דפרה אדומה, 'שער המצות' להארי"י ז"ל תחילת פרשת חוקת סוף ד"ה דין אפר הפרה, 'אור החמה' על זוהר פקודי דף רלו ע"ב ד"ה ת"ח במצרים וכן שם בע"ב ד"ה אר"ש אע"י, 'מקדש מלך' על זוהר פרשת חקת דף קפ ע"א ד"ה לאטרדא).

ומחמת שכוחות הטומאה היו 'מתפרנסים' משריפת הפרה, לכן הצטוו לשים את 'אפר הפרה האדומה' מחוץ למחנה (ממצודת דוד' להרדב"ז מצוה תלו ד"ה עוד יש בזה סוד עמוק, ביאור 'אבן יקרה' למחבר 'חלבושי' על ספר 'רקנאטי' פרשת חקת ד"ה 'השורף אותה יכבס בגדיו') שנאמר "וְאָסַף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה וְהָיִיתָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדְּהָ חֲטָאתָ הוּא" (במדבר יט, ט), ובה קיימו ישראל את הציווי "וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ" (דברים כג, ט) (טעמי המצוות לרקנאטי מצוות עשה מצוה לעשו' בענין פרה אדומה, ביאור 'אבן יקרה' למחבר 'חלבושי' על 'רקנאטי' על התורה פרשת חקת ד"ה 'השורף אותה יכבס בגדיו'). ולא היו מכניסים מאומה מהאפר של הפרה לתוך העזרה במקדש (רמב"ם ספר הטהרה הלכות פרה אדומה פרק ג, ד).

במעשה שריפת הפרה האדומה היו מעבירים את רוח הטומאה (ספר 'ציוני' פרשת חקת ד"ה ויקחו אליך פרה אדומה) ואז כוחות הטומאה שהיו שורים קודם לכן על הפרה שרו עתה על העוסקים בה (מגלה צפונות' למחבר 'שבת מוסר' חלק ג' פרשת חקת ד"ה והנה בחיבור אחר). לכן כולם היו נטמאים (ספר 'ציוני' לר' מנחם ציוני פרשת חקת ד"ה ויקחו אליך פרה) משלב שריפת הפרה והלאה. כולל השורף, המשליך עץ ארזי אזור ושני תולעת לשריפה, האוסף את האפר, הנוגע והנושא (ספורנו במדבר יט, ב ד"ה ראשונה. ראה רמב"ם הלכות פרה אדומה ה, א). ומחמת כן שורף הפרה גם היה צריך לכבס את בגדיו (ממצודת דוד' להרדב"ז מצוה תלו ד"ה עוד יש בזה סוד עמוק) וכן עשו כל שאר העוסקים בה שנאמר "וְהִשְׂרִף אֹתָהּ יַכְבֵּס בְּגָדָיו בְּמִים וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים וְטָמְאָ עַד הָעֶרֶב: וְאָסַף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה וְהָיִיתָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדְּהָ חֲטָאתָ הוּא: וְכַבֵּס הָאֶסַף אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה אֶת בְּגָדָיו" (במדבר יט, ז - י) (עפ"י במדבר יט, ז - י). ואחר כך העוסקים בה היו נטהרים מטומאתם ומעבירים מעליהם את 'רוח הטומאה' שדבקה בהם (מאירת עיניים לר' יצחק דמן עכו תלמיד הרמב"ן פרשת חוקת ד"ה טעם טומאת מות).

בתוך 'אפר הפרה' היה נמשך כוח טומאה ובו מדת הדין הקשה

כל העוסקים בשריפת הפרה היו מתכוונים להמשיך 'כח טומאה' שיהיה טמון בה בכוח אך לא בפועל, כדי שתוכל לפעול את פעולת הרחקת הטומאה כאשר יזו מאפרה על הטמאים. לכן היה הכהן עומד על גבה בשעת שחיטתה ושריפתה, ובוה נמנע מהטומאה להידבק באפר הפרה בפועל. וכן היו מוסיפים לשריפת הפרה חתיכת עץ ארזי שהוא גבוה מכל האילנות, בשביל שלא תגבה בה יותר מידי הטומאה. וגם היו מוסיפים 'אזוב' שהוא נמוך, בכדי שלא תתבטל בה הטומאה (שפתי כהן על התורה' תלמיד תלמידו של הארי"י ז"ל פרשת חוקת ד"ה עוד נאמר למה מטמאה).

ומטעם שהמשיכו לאפר הפרה רק טומאה 'בכוח' ולא בפועל, לכן גם העוסקים שנטמאו בה נטמאו רק טומאה קלה עד הערב ולא טומאה חמורה (שפתי כהן על התורה' פרשת חוקת ד"ה עוד נאמר למה מטמאה). והיו אז מתקבצים 'דינים' באפר פרה אדומה (אור החיים הקדוש' במדבר יט, ב ד"ה פרה אדמה) ונדבקים בה 'כוחות החיצונים' שהיו סובבים מחוץ לחומת ירושלים בסוד "וְרוּשְׁלָם הָרִים סָבִיב לָהּ" (תהלים קכה, ב) (שם משמואל' לר' שמואל בורשטיין האדמו"ר מסוכטשוב פרשת כי תשא שנת תרע"ב דף רכז), והיה נהיה האפר פרה אדומה ל'מדת הדין הקשה' (גילוי רז"א דף י"א ע"א טור א), שהיא המידה הגורמת לכל הטומאות (ירב"ט בח"י במדבר יט, ב ד"ה ועל דרך הקבלה).

אחר כך ערבבו את האפר ביחד עם 'מים חיים', לפי שהטומאה שעל האדם היא 'בת מלך' ויוצאת דווקא על ידי 'מים חיים' שלא עשו בהם מלאכה (שפתי כהן על התורה' פרשת חוקת ד"ה ומזין בשלישי). האפר היה ניתן על גבי המים החיים ולא המים החיים על גבי האפר, על מנת שירָאָה חלקם של 'החיצונים' כלפי חוץ. שכשם שהבשר של הפרה האדומה נשרף מחוץ למחנה והם נהנו ממנו ובוה הסתלקה רוח הטומאה, כך גם כאשר יזו על הטמא תסתלק מעליו רוח הטומאה (ממצודת דוד' מצוה תלח סוף ד"ה ומפרישין אותו מאשתו).

ולכן האפר עם המים החיים היו נקראים "מִי נִדְּהָ" כפי שנאמר "וְאָסַף אִישׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה וְהָיִיתָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדְּהָ חֲטָאתָ הוּא" (במדבר יט, ט) לפי שהם היו מנדמים ומרחיקים את 'החיצונים' מן הקדושה (ראה זוהר פרשת חקת דף קפא ע"א ד"ה ועל דא). והמים עם האפר של הפרה האדומה היו נקראים גם "חֲטָאתָ" כפי שנאמר "לְמִי נִדְּהָ חֲטָאתָ הוּא" (במדבר יט, ט) לפי שבשורשם הם היו מ'החיצונים' עצמם שכל החטאים באים מצידים (הרמ"ד וואלי פרשת חוקת פרק יט ד"ה והיתה לעדת בני ישראל).

'כח הטומאה' שבאפר הפרה היה מטמא את הטהורים ומטהר את הטמאים

כל 'הקליפות' בבריאה התגדלו עם דבר טוב שהיה בתוכם כמו האור שיצא מתוך החושך בראשית הבריאה, וכן אברהם אבינו שיצא מאביו תרח. ואין לקליפות מעלה אלא בשביל הדבר שבתוכם הגדל עימם. וכשם שהעולם עושים כבוד לקליפה הגשמית החיצונית של הפרי בזכות חלק הפרי השוכן בתוכה, כך הוא גם הסטרא אחרא שעושים לו כבוד ו'חנופה' בשביל הטהרה שהיתה טמונה בו קודם שנברא העולם. זה הטעם שהקב"ה צווה למשה ואהרן שידברו לפרעה בלשון של כבוד (גילוי רז"א לר' אברהם תלמיד הארי"י ז"ל דף י"א ע"א).

ומשום שידוע הסטרא אחרא שכל הכבוד שיש לו בעליונים הוא בשביל הטהרה שיצאה ממנו – על כן הוא רודף אחרי צד הטהרה. לכן אם יבוא אדם שהוא טהור ויתקרב אל אפר הפרה האדומה שהיא מדת הדין הקשה, אזי תכף צד הטומאה שבאפר ידלג על גבי אותו האדם הטהור משום שנוח לו להידיבק עם צד הטהרה יותר מכל צדדי הטומאה שלו (גילויא רזא! דף יא ע"א). וזה הטעם שאדם טהור אשר רק נגע ב"מי הנדה" מיד נטמא שנאמר "וְהִנְגַעַע בְּמֵי הַנְּדָה טְמֵא עַד הָעֶרְב" (במדבר יט, כא) (ראה משנה מסכת כלים א, א – ב) כי רוח הטומאה הקשה שבאפר הפרה מטמאה את המתעסקים בה. ואחר כך צריכים טהרה ממנה (יזרע ברך! לר' ברכיה ברך חלק ב פרשת מצורע דף קמא ד"ה ולפע"ד אפשר בזה לתת טעם לאפר).

וכאשר מזים מהאפר של הפרה האדומה על הטמא ועל ידי כך קרב 'אפר הפרה' לאדם, אזי מדלגת מדת הדין הקשה שבאפר הפרה על הטמא, ואז כנגדה מדלגת הטומאה שהיתה שורה על האדם הטמא ומתחברת עם 'האש התקיפה' שבאפר הפרה האדומה שהזו על האדם, לפי שכל מין הולך אחר מינו (גילויא רזא! דף י"ג ע"ב וכן דף יא ע"א) ובפרט שרוח הטומאה שבאפר הפרה קשה יותר מרוח הטומאה שעל האדם (יזרע ברך! חלק ב פרשת מצורע דף קמא ד"ה ולפע"ד אפשר בזה לתת טעם לאפר הפרה). וכך למעשה 'טומאת המת' שהיתה חופפת על האדם מבחוץ נמשכת ויוצאת ממנו ונדבקת בטיפות המים שהזו עליו (ישם משמואל! פרשת כי תשא שנת תרע"ב דף רכו. וכן אפשר לפרש בפשט דברי הוזהר בפרשת פקודי רלו ע"ב ד"ה 'ידא הוא' ובווהר חקת דף קמא ע"א סוף ד"ה כיון שעבד), ונמצא כי הטומאה שהיתה באפר הפרה 'בכוח' שאבה את הטומאה שעל האדם (ישפתי כהן על התורה! פרשת חוקת ד"ה עוד נאמר למה מטמאה), ואילו האדם נטהר ונתלבן מטומאת המת (גילויא רזא! דף י"ג ע"ב וכן דף יא ע"א) ונשאר כולו טהור (ישם משמואל! פרשת כי תשא שנת תרע"ב דף רכו. וכן אפשר לפרש בפשט דברי הוזהר בפרשת פקודי רלו ע"ב ד"ה 'ידא הוא' ובווהר חקת דף קמא ע"א סוף ד"ה כיון שעבד).

ודבר זה הוא כמו מְשֶׁל הכלב, שכאשר הכלב רואה את אדונו תכף הוא מניח לאותו אחד שלא הכירו כל כך אפילו שנתן לו פעם או פעמיים לאכול – והולך מיד אל אדונו שרגיל בו. וכך גם נוהגת הטומאה שעל גוף האדם כאשר היא עוזבת אותו ועוברת אל הטומאה שהזו על האדם (גילויא רזא! דף י"ג ע"ב וכן דף יא ע"א). ולפי זה אפשר להבין מדוע אם היו 'מי נדה' על אדם טמא בטומאת מת ונגע בו אפילו כלשהו מהמים, בכל מקום בעור בשרו ואפילו רק בראש אצבעו – עלתה לטמא ההזאה והוא נטהר (ראה רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק יב, א), כי כבר עברה הטומאה אל הטיפות שנגעו בגוף האדם, והוא אינו זקוק לעוד הזאה על מנת להיטהר (לדעות נוספות בדרכי טהרת מי נדה ראה 'טעמי המצוות' להרדב"ז מצוה תלח ד"ה והמילוי והקידוש, וכן 'כלי יקר' במדבר יט, כא, 'עץ החיים' על טעמי המצוות לר' יהודה בן חנין מצוה רלג ד"ה ועל דרך האמת).

הנטהר באפר פרה אדומה מתקדש מאוד ויכול לעסוק ב'קבלה מעשית'

תשע פרות אדומות נעשו משעה שהצטווה משה רבינו על מצות פרה אדומה – פרה ראשונה עשה משה רבינו, פרה שניה עשה עזרא הסופר, פרה שלישית ופרה רביעית עשה שמעון הצדיק, פרה חמישית ופרה שישית עשה יוחנן כהן גדול, פרה שביעית עשה אליהו עיני בן הקוף, פרה שמינית עשה חנמאל המצרי, פרה תשיעית עשה ישמעאל בן פאבי (משנה מסכת פרה פרק ג משנה ה, 'רבינו בחיי' תלמיד הרשב"א במדבר יט, ב ד"ה ומצינו שנעשו, 'קהלת יעקב' לר' יעקב צבי אלישי במערכת פר ד"ה 'פרה אדומה' בשם רבינו בחיי), **כאשר הפרה התשיעית היתה בתקופה שחרב בית המקדש השני** (רבינו בחיי במדבר יט, ב ד"ה ומצינו), **וכשגלו ישראל לבבל הם הוליכו עמהם את אפר הפרה** (זכר דוד! לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי שבת פרה דף שמח ע"א ד"ה יוגם אחר שנחרב הבית' בשם הרא"ש). **וכך היה בידי הקדמונים אפר פרה אדומה גם אחרי שנחרב המקדש** (זכר דוד! לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי שבת פרה דף שמח ע"א ד"ה יוגם אחר שנחרב הבית' בשם הרב 'משנה למלך' פרק ג הלכות אבלות).

התנאים והאמורים היו נטהרים מטומאת מת על ידי אפר פרה אדומה שהיה בידיהם (יכסא רחמים! להחיד"א על 'אבות דרבי נתן' פרק לה ד"ה מעולם לא נפגע. וראה נידה דף ו' ע"ב, וחגיגה דף כה ע"א – שהיו נטהרים בגליל, וכן גמי ירושלמי סוטה פרק ב' הלכה ב' - על ר' טרפון שטיהר שלושה מצורעים). **ומחמת כן אף האמורים היו קדושים מאוד** (מדבר קדמות! להחיד"א) **וטהורים, ובכוח טהרתם אז באפר פרה אדומה הם יכלו לעלות לפרד"ס שהוא בעולם היצירה' הרוחני** (ישערי קדושה! לרבינו חיים ויטאל חלק ג שער ו ד"ה וענין השוערים. ראה גמי וחגיגה דף יד ע"ב), **ויכלו לעסוק בקבלה מעשית על ידי שמות הקודש, וכפי שהשתמשו ר' ישמעאל ור' עקיבא בשמות נוראים לענין הזכירה ופתיחת הלב** (ישער רוח הקודש! להארי"ז ז"ל דף מא טור א' ד"ה תקון ג).

אפר פרה אדומה שהיה בימי האמורים (זכר דוד! לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי שבת פרה דף שמח ע"א ד"ה יוגם אחר שנחרב הבית' בשם הרא"ש הלכות חלה) **אבד לגמרי עד ימיהם של חכמי הגמרא אביי ורבא, ואז הפסיקו להיטהר. לכן אחר כך החכמים גם לא היו משתמשים יותר בעליות אל הפרד"ס** (ישערי קדושה! לר' חיים ויטאל חלק ג שער ו ד"ה וענין השוערים). **וכן מאז אין יותר רשות להשתמש בשמות הקדושים** (ישער רוח הקודש! להארי"ז ז"ל דף מא טור א' ד"ה תקון ג) **או ב'השבעות' כמו הקדמונים** (וימהר אברהם לר' אברהם פאלגי מערכת הפ"א סימן קפו בשם 'ילקוט ראובני') **לפי שכל בני האדם הם טמאי מתים, והמשתמשים כיום בשמות אלו עונשם גדול** (ישער רוח הקודש! להארי"ז ז"ל דף מא טור א' ד"ה תקון ג). **ועוד ש'הקליפות' נדבקות באדם המתקרב להשיג 'קבלה מעשית', ושומר נפשו ירחק מהם** (ישערי קדושה! לר' חיים ויטאל חלק ג שער ו ד"ה וענין השוערים).

חוסר הטהרה שעל ידי 'אפר הפרה' מעכב את האדם מלהתקדש ולפרוש מדרכי העולם, עד שאפילו אם יטרח טורח גדול לא יעלה בידו. ומה שהיה על הארי"ז ז"ל רוח הקודש מופלאה, היה זה משום שזכה להיטהר באפר פרה אדומה על ידי אליהו הנביא זכור לטוב, ומחמת ענוותנותו היה מעלים הדבר הַעֲלֵם נמרץ (מדבר קדמות! להחיד"א מערכת א' אות כו). **אמנם לעתיד לבוא תהיה עוד פרה אחת שהיא הפרה האדומה העשירית, וישרוף אותה מלך המשיח** (רבינו בחיי במדבר יט, ב ד"ה ומצינו שנעשו, 'קהלת יעקב' מערכת פר ד"ה 'פרה אדומה' בשם רבינו בחיי) **כדי לטהר את טמאים. ובעת תחיית המתים, יזו גם על אותם 'ישני אדמה' שקמו לתחייה, כדי לטהרם מטומאת מלאך המוות שקיבלו בשעת המיתה. לכן התיבות "פְּרָה אֲדָמָה" נכתבו בתורה בכתב חסר שנאמר "וַיִּקְחוּ אֶלְיָךְ פְּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם"** (במדבר יט, ב) **לרמוז על 'ישני אדמה'** (זכר דוד! לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי דף שמו ע"ב ד"ה ישאר על כן צריכין בשם היילקוט דוד). **וכן יהיה במהרה בימינו, אמן.**

<p>העלון גם להחליט</p> <p>יהדות בת וודה רוזיטה הי"ד</p> <p>וכל בני משפחתה</p>	<p>העלון גם לרפואת חיליות</p> <p>טליה אסתר בת אלניו הי"ד</p> <p>(לבת משפחת מזרחי)</p> <p>שירה בת אלנה הי"ד</p> <p>זכות ה'למוד בעלון יעמוד לכן לרפואת שלימה במהרה</p>	<p>הפנת העלון גם לרפואת השלימה של</p> <p>יעל בת שירה אושרת ה"ל</p> <p>עליה בת אסתר ה"ל</p> <p>ינתן בן שירה אושרת ה"ל</p> <p>אליהו בן שירה אושרת ה"ל</p>	<p>הלימוד בעלון השבוע הוא לרפואה והצלת הנערה</p> <p>שירה בת מוריה הי"ד</p> <p>ציבור הקוראים הקדושים מתבקש לתתפיל להצלחתה ורפואתה השלימה, ושתי יתברך הרוחם יבשר אותה בקרוב בשורות טובות!</p>	<p>העלון השבוע גם לעילוי נשמות הרבות הנפדו</p> <p>עליזה בת יפה ז"ל</p> <p>ת. ג. צ. ב. ה.</p>	<p>העלון השבוע גם לעילוי נשמות אוי החסד אשר נפשו כחה שנים תמים וחודשים</p> <p>אשר חפצו ליתן לסימן הברכה</p> <p>עמירם בן אסתר ז"ל ת. ג. צ. ב. ה.</p>
<p>הפנת העלון השבוע ליווג הנון בקרוב</p> <p>של ידיד נשמו של מחבר העלון</p> <p>שמואל בן אולגה הי"ד</p> <p>שתי יתברך ויבה אותו לחיים בקרוב בית נאמן בישראל בזכות תמיכתו ועזרתו בחפצת העלון וזיכור הרבים</p>	<p>העלון גם לרפואת שלימה של</p> <p>אליהו בן גוקרה הי"ד</p>	<p>העלון גם לרפואת שלימה של</p> <p>ציונה שושנה בת חנה במון הי"ד</p>	<p>ניתן לתרום ולהקדיש את העלון לרפואה או לעילוי נשמת בט"ל</p> <p>052-7675933</p> <p>הערות/הארות ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות</p> <p>מרים בת רבקה ז"ל</p> <p>אורח ימים ושנות חיים!</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמות</p> <p>מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, בריטה בתיה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל</p> <p>ת. ג. צ. ב. ה.</p>